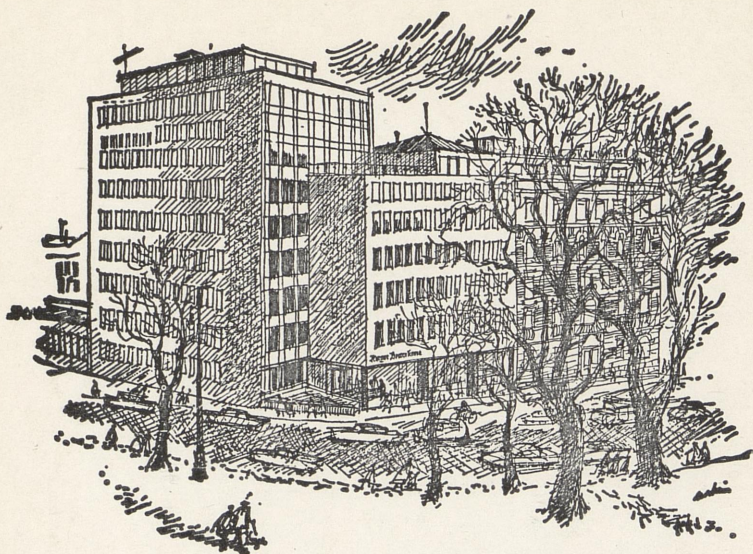

DET NORSKE TEATRET

331

Norges Brannkasse

Grunnlagt 1767

Wergelandsveien 3 - Filial: Stortorvet 2 - Tlf. 20 37 70

Brann- og annen skadetrygd

Kombinert trygding - Nyverdetrygding

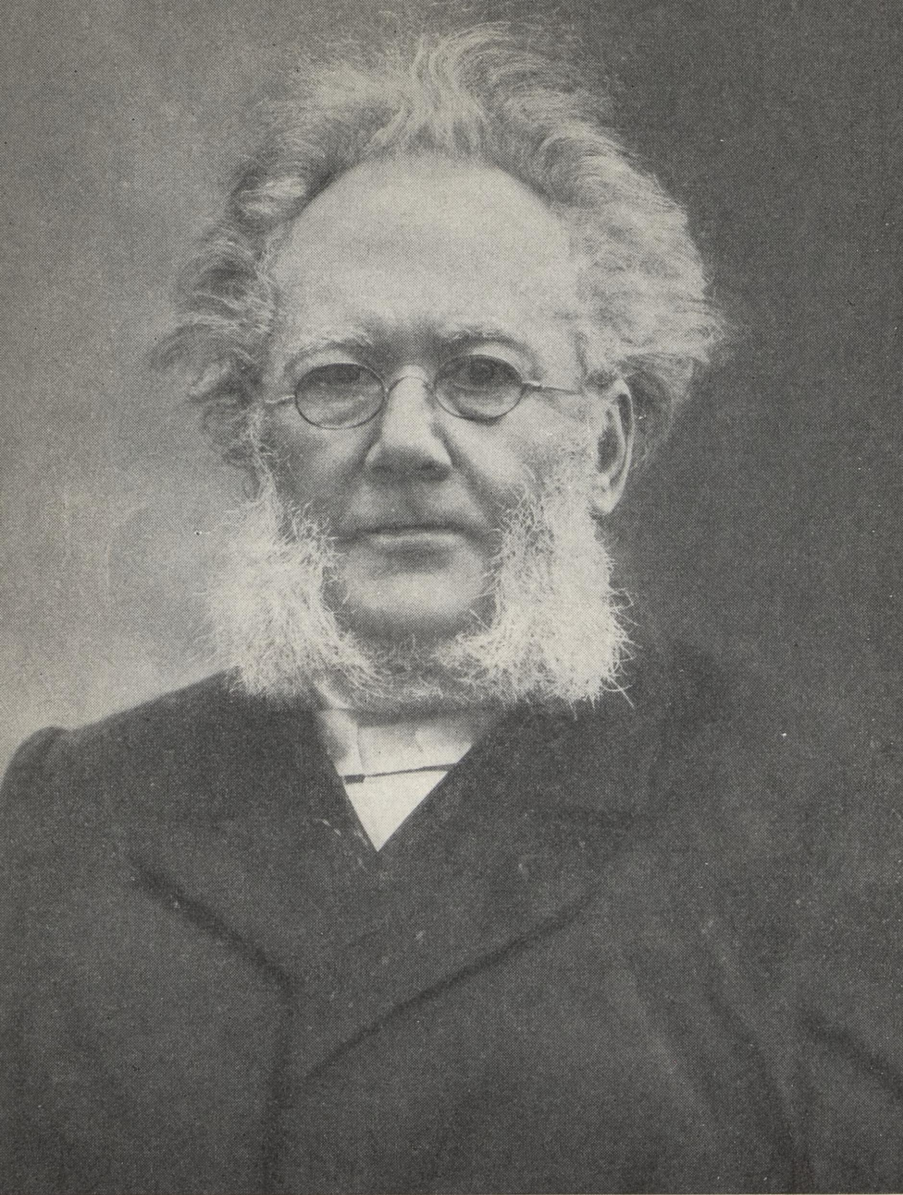

Restaurant

FRASCATI

*med det Franske Rôtisserie
Le Rendez-Vous de Gourmets*

*Vis-à-vis
Nationaltheatret*

„GENGANGERE“

av

HENRIK IBSEN

til nynorsk ved TORMOD SKAGESTAD

regi GERHARD KNOOP

dekor ARNE VALENTIN

inspisient ARPAD SZEMES

SESONGEN 1964/65

Walter Jacobsen a.s
MODELLKONFEKSJON

Ø. Slottsgt. 27. Tlf. 331368
Forretningen med det gode utvalg
i kåper, kjoler og drakter.

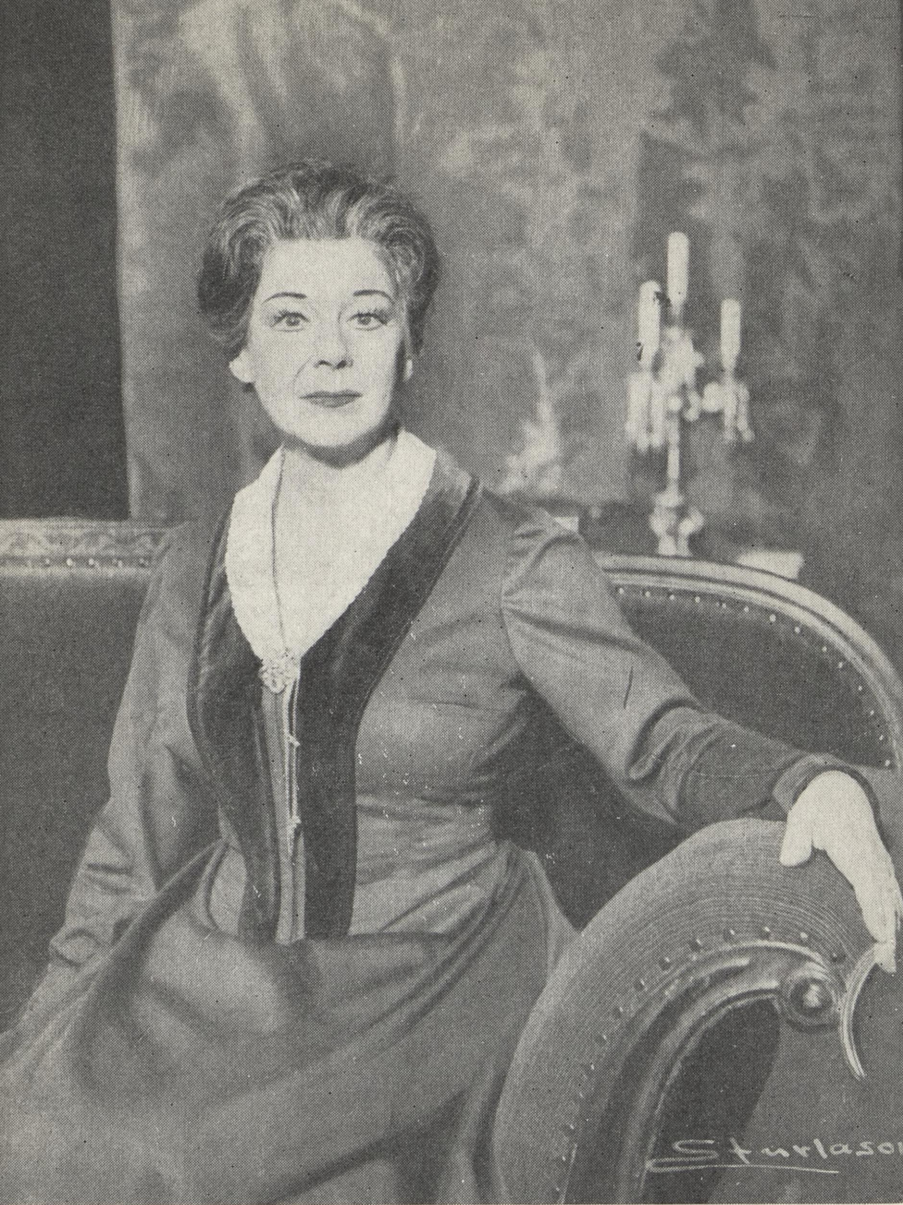
Omsetjing: Tormod Skagestad.

Ny sesong på Det Norske Teatret

I statuttane for Det Norske Teatret står det at teatret skal spela på nynorsk i bygd og by. Denne føremålsparagrafen har i diskusjon om «Gengangere» på nynorsk, blitt karakterisert som stivbeint og megen for revidering. Det Norske Teatret burde iblant spela på riksmål og Nationaltheatret på nynorsk. Vi er usamde i eit slikt syn. Nationaltheatret ville vel vera kunstnarleg ukvalifisert til å spela på nynorsk, på same måte som vi ville vera det om vi skulle føre fram ei riksmåltekst. Våre to nasjonalteater har kvar si røyst, kvart sitt markante andlet der språkforma er eit vesentleg integrerande drag. Teatra utfyller kvarandre og gjev vårt kulturmiljø eit vidare spektrum. Men i repertoarvalet er ikkje dei to teatra bundne til kvar sine ulike miljø. Nationaltheatret spelar bondedramaet «Begjær under almene» av O'Neill, Det Norske Teatret spelar «Lang dags ferd mot natt» av same forfattar, — eit skodespel med urbant miljø. Nynorsken har sitt nære utspring i bondespråket, som er eit konkret og levande språk, med substans og klang og kraft, og som fjernare og nærare ligg til grunn for all verdsens kulturspråk. Men nynorsken er ingen dialekt, det er eit riksmål med same rettar og same funksjon som det andre riksmålet, og det har vist seg å vera eit godt instrument for dikting og skodespelkunst.

Vårt repertoarval framover vil truleg på enkelte verke provoserande, og det vil kanskje bli hevda at vi får halde oss innanfor visse skigardar. Vi aktar ikkje å gjera det. Eit teater må arbeide offensivt og ekspansivt dersom det ikkje skal gli inn i kunstnarlege og ideologiske bakevjer. Derfor opnar vi våre portar for scenedramatikk, klassisk og ny som

Framhald side 47.

Fru Helene Alving: Tordis Maurstad.

Tordis Maurstad

«Gengangere» er vår jubileums-framsyning for Tordis Maurstad. Denne store skodespelarinna har i førti år tent teaterkunsten med ein indre eld som tida aldri får bukt med, som tvert imot brenn klarare og sterkare frå år til år. Lysande høgdepunkt markerer den utviklingsveg ho har hatt som kunstnar: Antigone frå dei første etterkrigsår, Kathinka Stordahl i «Cranes Konditori», Alice i «Dødsdansen», Fedra og kanskje framfor alt: Mary Tyrone i «Lang dags ferd mot natt», ein sceneskapnad så vibrerande gjennomlyst innanfrå at han står i minnet i eit reint forklara lys.

Som ei Antigone, like brennande, like kompromisslaus, står Tordis Maurstad i Thalias tempel. For ein sjeldan gongs skuld fell det naturleg å nytte dette misbrukte namnet, det får ny og reell klang i lyset frå Tordis Maurstads kunstnar-gjerning i teatret. Det Norske Teatret, som har hatt den store ære og lykke å ha henne i sitt hus nesten alle desse førti åra — takkar henne audmjukt for alt ho har gjeve, alt ho sjølvfortærande har gjeve til **no**.

Og vi ventar med spaning og forventning på det ho heretter skal gje; — for ho står midt i si rikaste utfalding.

Tormod Skagestad.

IPA *Syskole*

Etablert 1942

Sy garderober

selv, — modellbetonet.

Vi gir Dem den beste individuelle undervisning.

Tlf. 42 29 87.

Regi: Gerhard Knoop.

„Eget hjerte, – det er kloden“

Det blir sagt om store kunstnarar, om dei aller største, at dei eigenleg og berre har eitt motiv. Frå nye utgangspunkt, ut frå ny livsrøynsle og med auka kunstnarleg evne freistar dei på nytt å dra ut or dette motivet det siste og endelege svar, den ålgilde sanning om dette eine tema som har teke bustad og makt i hugen deira. I Henrik Ibsens tilfelle er det ikkje vanskeleg å peike ut dette motivet. Les ein skodespela hans i samanheng — og opplever ein dei såleis, som diktaren sjølv alltid insisterte på —, veks det fram med ein styrke som i ei naturkraft. Det finn sine utlauparar i nær sagt kvart einaste menneske han har gjeve liv i si dramatiske verd, og han rører ved det i alle viktige scenar og replikkar, på nytt og på nytt. Med den stae, monomane einvise som ein jamt finn hos fanatikaren forfølgjer han det inn i alle løyndekrær, skremmer det opp frå alle gøymestader, men blir aldri, aldri viss om at **no** har han fanga det, **no** veit han ein gong for alle kva det vil seia: **å vera seg sjølv**. Den problematikk, den etiske gruvling som knyter seg til spørsmåla: korleir skal eit menneske vera seg sjølv? — når er eit menneske seg sjølv? — på kva måtar sviktar eit menneske seg sjølv? —, den er etter mitt skjøn sjølv kjernen i Ibsens dramatiske diktning. Og i motsetnad til Peer Gynt og løken kjem kjernen for ein dag. I si lange bergmannsgjerning hentar Ibsen atter og atter fram nytt metall, vinn han atter og atter ut nye legeringar, ny sannkjenning. Som ei gullåre ligg det og lyser i heile rada av skodespel. Men det er alltid oppgåva til kvar ny generasjon å reinske bort alt slagget som «tradisjon» og vane har lagt over gullet. Kvar tid må søkje sin **eigen** veg til Ibsens diktning.

Framhald side 13.

LYTT TIL

Norsk folkemusikk

innspilt på grammofonplater av våre beste spelmenn på forskjellige instrumenter, — samt folketonen i levende tradisjon framført av kjente bygdesangere.

Utgitt på

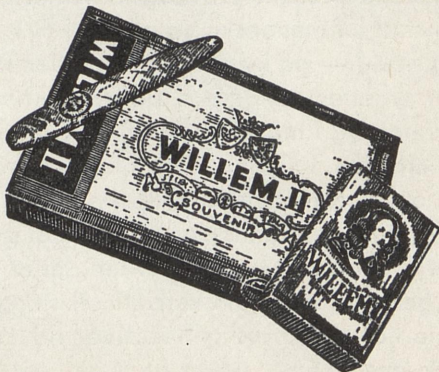
grammofon-
plater

I samarbeid med Norsk Rikskringkasting
Til salgs hos musikkhandlerne

WILLEM II

SIGARER

*Først
blant de
beste*

Eneimportør: Gunnar Stenberg A/S

Framhald frå side 11.

«Gengangere» kom ut i 1881, fire år før «Kristianiabohe-
men» og «Albertine» for alvor skapte røre i andedammen!
Ibsen hadde då 15 skodespel attom seg, og i lengre periodar
hadde han vore aktiv teatermann. Han hadde teke opphald
i utlandet og for ramme alvor byrja svinge sitt tuktande ris
over den småborgarlege moralen, samfunnskonvensjonane
og dei tronge tilhøva heime: i «Brand» og «Peer Gynt» og
i dei realistiske samtidsskodespela «De unges forbund» og
«Samfundets støtter».

Han er òg oppteken av det same på den tid «Gengan-
gere» må ha byrja ta form i dikteren. I eit brev heiter det:
«Det heder jo at Norge er et frit og selvstændigt rige; men
jeg sætter ikke stor pris på denne frihed og selvstændighed,
så længe jeg ved at individerne hverken er frie eller selv-
stændige.

Lad unionsmærket blive stående; men tag munkedomsmærket ud af sindene, tag væk fordømmenes og transsynt-
hedens og uselvstændighedens og den grundløse autoritets-
tros mærke, så at de enkelte kan få sejle under eget flag.
Det, de nu sejler under, er hverken rent eller deres eget».

Som så mange gonger hos Ibsen er det kvinnene som
står i sentrum, «disse nutidens kvinder, mishandlede som
døttre, som søstre, som hustruer, ikke oppdragne efter deres
begavelse, holdt borte fra deres kald, frataget deres arv,
forbittrede i sindet, —» som han skriv i ei oppteikning frå den
tida. Indignasjonen, harmen var det som oftast dreiv Ibsen
til å skrive, og dette var noko av råmaterialet som han brukte
til «Gengangere». I fru Alving skapte han ei **anna** Nora-
historie, ei som vart **verande** hos mannen sin som ho ikkje
elska, og som freistar byggje opp sitt eige livssyn i strid med
det som rådde i samfunnet. På bordet i stova ligg bøker,

Framhald side 17.

En trykksak

som De og Deres forbindelse vil like, får De fra meg

RAGNAR BRYDE

Aksidens-, Bok- og Rotasjonstrykkeri

Kr. Augustsgt. 19 – Telefon 20 20 49

Spesialforretning i TV - radio

Vi fører alle anerkjente merker, og vårt store utvalg gjør det lettere å finne apparater som passer

GOD SERVICE! Rimelig avbetaling inntil 24 måneder

NORSK TELEVISJON OG RADIO A/S

Youngs gate 11, inng. Torggt., Oslo - Telefon 42 07 37

Filial: Lambertseter forretningsenter – Tlf. 67 98 75

Godt utvalg i dame- og herreskotøy

Valkyrien Skotøymagasin A.s

Valkyriegt. 3 - Oslo

Telefon 46 34 64

MIDT PÅ KARL JOHAN
EGERTORVET - OSLO

Reisevaluta ekspederes raskt og greit

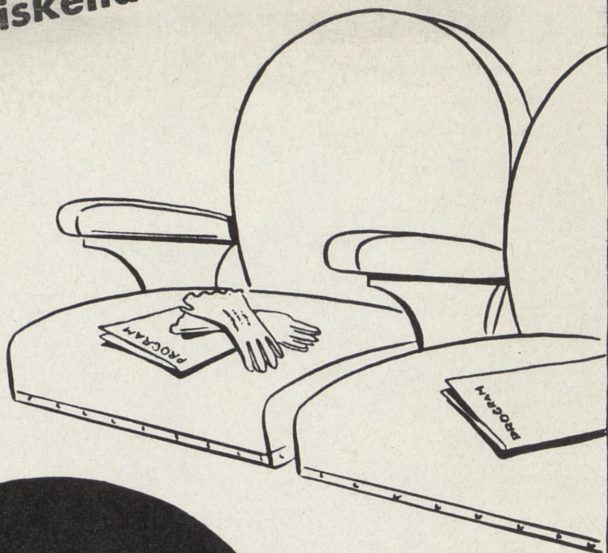
Sikkerhetsbokser utleies for oppbevaring av verdisaker

BØNDERNES BANK

Frå v.: Osvald — Finn Kvaalem, pastor Manders — Harald Heide Steen, fru Alving —
Tordis Maurstad, Regine Engstrand — Marit Bolling.

En forfriskende pause

DRIKK

Coca-Cola

REG. VAREMERKE

ISKALD

Autorisert tapperi

Jarlsberg Mineralvann A/S

tidskrifter og aviser. Ho kjenner seg tryggare etter at ho har lese dei, seier ho. Kva for bøker er det? Ibsen namngjev dei ikkje, og gjer det såleis lettare for oss å dikte våre egne titlar inn i dei, fyller ut dei abstrakte elementa i stykket med konkrete realitetar frå vår eiga tid (ein Henry Millers «Sexus» t. d.). Det tyder ikkje at stykket går føre seg i dag. Tidsinventaret er der, og må vera der. Men berre i ein viss mon. På same måten som Ibsen opererer med spaning mellom ideane om samfunnstilhøva og den personlege fridomen, mellom fru Alvings sanningskrav utetter og feigskap innerter, såleis opplever vi i dag «Gengangere» i spaningsfeltet mellom det som har sine føresetnad i samfunnet **den** tid, konvensjonar, sosiale tilhøve og moralske omgrep, og **våre**. Fru Alving er ikkje berre idéberar og eit produkt av si eiga tid, ho er eit menneske på godt og vondt. Orda hennar om gjenangarar i stykket er ikkje berre **diktaren** sine ord. Den dramatiske teknikk som Ibsen syner så fullkome herredøme over i dette skodespelet, ligg for det fyrste i at fru Alving er eit menneske som akkurat på **det** punkt i skodespelet **må** snakke om alt dette som går att i oss. Og det ho seier, står i ein viss relasjon til **heilskapen** i stykket, til dei andre personane, til den poetiske atmosfæren omkring dette hovudtemaet og til den tette, dramatiske arkitekturen som er den formelle ryggrada i skodespelet.

Ibsen var sjølv oppsett på å slå fast at ein ikkje måtte tilleggje han **personane** sine meiningar. «I intet av mine skuespil er forfatteren så udenforstående, så absolutt fraværende, som i dette sidste», heiter det. Og han seier at det var om å gjera for han at lesaren «oplevede et stykke virkelighed». Det har vore om å gjera for oss som spelar han i dag, å gjenskapa denne røyndomen: ikkje ved å kopiere

Bur De i Oslo og vil tinge

DAG OG TID

Ring oss på tlf. 20 25 47 eller 20 09 25 og vi hentar blad-pengane når det måtte passe.

Dag og Tid er ei avis i toppklasse og kostar berre kr. 11,— pr. kvartal.

Spesialpris for studentar og skuleelevar: Kr. 8,— pr. kvartal.

DAG OG TID

Redaksjon: Akersgt. 7, Oslo 1. Forretningsavd.: Kr. Aug.g.
14, Oslo 1. Postgiro 30 802. Bankgiro: 5370/659.

- VESAAS — Den nordiske romanprisen
SYN OG SEGN — Største allmenne tidskriftet i landet
DAG OG TID — Avisa for kommentar og debatt
Det Norske Teatret — Lyrikkbiblioteket

MÅLSAK ER KULTURARBEID
HUGS MÅLGÅVA

NOREGS MÅLLAG

Postboks 911, Oslo 1. Postgirokonto 14 230

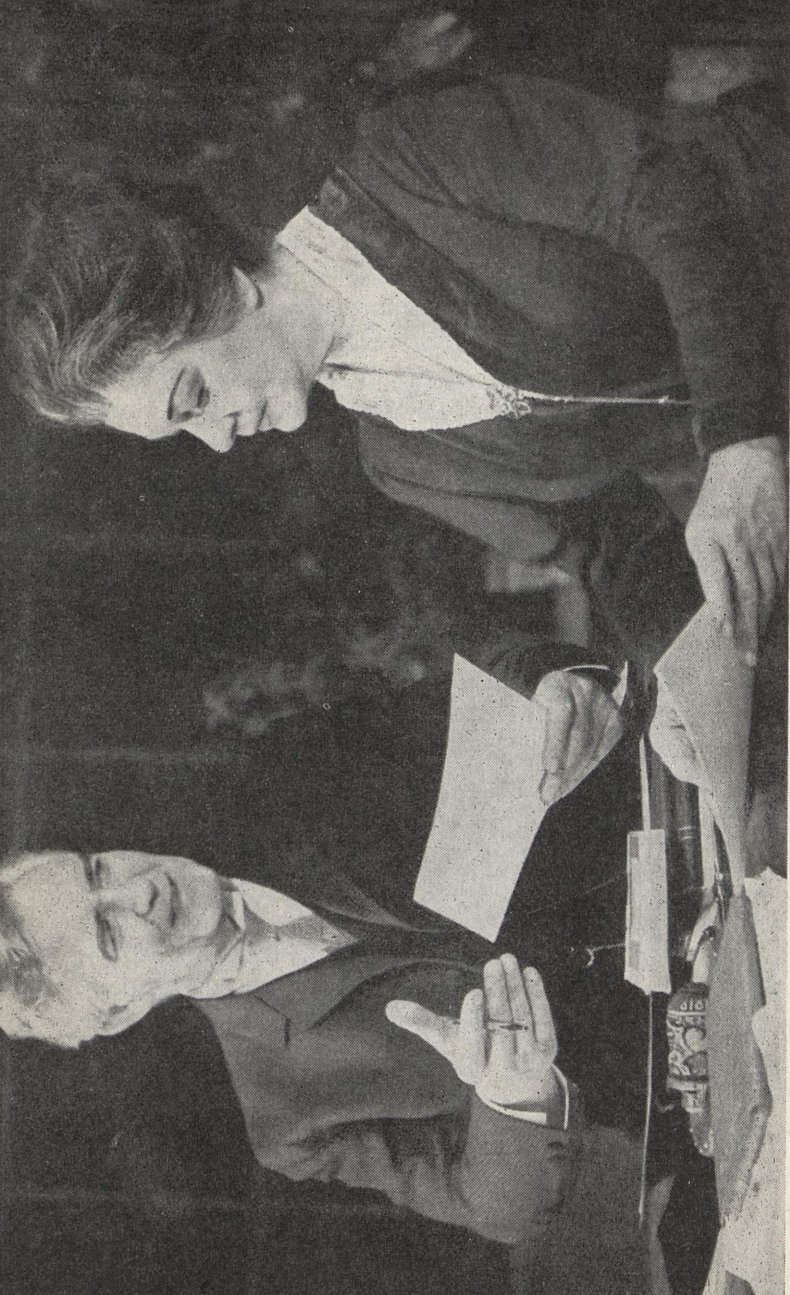
Framhald frå side 17.

den ytre, men ved å leite oss fram til den indre, til å gjera det som hender på scenen **verkeleg** for tilskodaren.

Det er **på scenen** ein skal møte Ibsen for alvor. Frå teatret si side kan ein aldri ta dette for ofte opp att, for det syner seg gong etter gong at det er i **den sceniske røyndomen** hans dramatiske geni ligg. «Gengangere» møtte som kjent svær motstand og vekte endå sterkare indignasjon då det kom. Men i hundreårsutgåva fortel Francis Bull korleis for-døminga knytte seg til **boka**, og at mange skifte meining då dei hadde **sett** stykket. At Ibsen var teatermann og vel kjend med teaterfolks arbeidsmåte, får vi klårt for oss på ein aktuell måte av eit brev til skodespelaren Lindberg i 1883. (Lindberg søkte om retten til å spela stykket i Stockholm og København.) Det heiter her: «Sproget må lyde naturligt og udtryks-måden må være karakteristisk for hver enkelt person i styk- ket; det ene menneske udtrykker sig jo ikke som det andet. Meget kan i så henseende rettes på under prøverne; der hører man let, hvad der ikke falder naturligt og utvunget, og hvad er altså må ændres og atter ændres så længe til replikken får den fulde troværdighed og virkelighedsform.»

Ibsen kallar sjølv «Gengangere» for eit familiedrama, og dei fem levande personane i skodespelet er alle beinveges eller omveges knytte til familien Alving. Med nådelaus konsekvens syner han korleis lagnadene deira er avhengige av kvarandre, som personane i ein klassisk tragedie. Men det spanande ved Ibsen er nettopp korleis han ikkje blir «klas- sisk», men korleis han utviklar si **eiga** form, og i den borgar- lege stova frå 80-åra skaper idé- og menneskeskildring på ein påtrengjande nær og urovekkjande måte for menneska i vår tid. Korleis han gjev — det vi kan kalle eit negativ — eit bilete som både skremmer og skakar — av korleis og kvifor

Framhald side 45.

Pastor Manders og fru Alving.

„Gengangere“ på nynorsk

Er det litterært hærverk og vald mot Ibsen å omsetja «Gengangere» til nynorsk og føre skodespelet fram på Det Norske Teatret? Spørsmålet har vore drøft i pressa sidan tidleg i sommar då ein flokk menn og kvinner vende seg til Kyrkjedepartementet og ville ha tiltaket forbode etter åndsverkslova. Denne noko uvanlege aksjonen førte ikkje fram. Departementet sa klart frå om at det ikkje fanst nokon heimel for eit slikt forbod og at framføring av «Gengangere» på nynorsk ikkje kunne seiast å vera krenkjande for Ibsens ettermæle.

Teaterkritikk og publikum i inn- og utland har fullt ut akseptert Ibsen på nynorsk. Det skjedde først i 1949 da Hans Jacob Nilsen førte fram «Peer Gynt» i Henrik Rytters kongeniale omsetjing og med ny musikk av Harald Sæverud. Om dette djerve tiltaket stod det gny frå første stund, og mange av argumenta frå den gong har gått att no som veritable gjengangarar.

I 1962 tok teatret «Peer Gynt» opp att ut frå eit nytt grunnsyn på dramaet, og etter ein ny regiplan med autentisk folkemusikk i staden for komponert musikk. Det vart suksess på ny i Oslo, i Stockholm, i Helsingfors, i Tyskland og på Théâtre des Nations i Paris. Ingen våga påstå at Ibsens ettermæle var krenkt, men både i 1949 og 1962 vart det hevda av mange at Ibsens «Peer Gynt» stod klarare og friskare fram enn før.

Brevskrivarane har på bakgrunn av dette sett seg nøydde til å akseptere «Peer Gynt» på nynorsk. Men det synest underleg at vitskapsmenn med litteratur som fag, kan påstå at lyrikk (Peer Gynt) lettare lar seg overføre til ei anna målform enn prosadialog (Gengangere). Spelar da ikkje dei

Framhald side 23.

Tegn Deres livsforsikring i

GLITNE

DET er virkelig livskunst

GRAND-KJELLEREN

Hurtigservering av
rimelige småretter

*Eit av dei vakraste merke me hev,
det løner med signing det ærlege strev,
Munner det mettar, tryggleik det gjev.*

KORNBANDET

SKOGENS KJØRESKOLE

Jens Bjelkesgt. 43, tlf. 68 15 09.

Førerkort — Fornyelser — Bilassuranse

Framhald frå side 21.

finaste nyansar i ordval og setningsrytme større rolle i poesi enn i prosa? I brevet står det: «Det er en kjent sak at det praktisk talt alltid blir et tap i stilistisk og kunstnerisk verdi ved en oversettelse. Dette tap blir større jo rikere det originale diktverks egenart er». Meiner filologane som har sett sitt namn under brevet, at den stilistiske eigenart er fattigare i «Peer Gynt» enn i «Gengangere»? Vidare står det: «Viktig er det i dette tilfelle at en nynorsk oversettelse vil klinge mot en kjent bakgrunn i originalteksten. Dette må få en uheldig virkning, da alle litterært bevisste mennesker sitter og sammenligner original og oversettelse.» Men er da ikkje «Peer Gynt»'s originaltekst ein endå meir kjent bakgrunn enn originalteksten i «Gengangere»? Dessutan spelar vi ikkje teater først og fremst for ei eksklusiv gruppe litterært skolerte. Vårt siktepunkt med å føre fram Ibsen på Det Norske Teatret er å få han til å fenge i dag, så langt vi maktar å gjera hans drama nære, levande og aktuelle for dei generasjonar som lever **no**. Vi er ikkje tent med at Ibsen blir sett på museum, og Ibsen er ikkje tent med det.

Ved å karakterisere «Gengangere» som realistisk drama reduserer brevskrivarane dette sentrale verket i Ibsens produksjon. Under si realistiske overflate er «Gengangere» eit drama i slekt med gresk tragedie. Di meir det fjernar seg i tid og tolking frå den sosiale problemstilling i 1880-åra, di sterkare stig det ålmenmenneskelege konfliktstoffet og dei irrasjonelle understraumane fram i dagen. Ut frå dette grunnsyn på skodespelet vil vi prøve å skapa ei fornying av «Gengangere» slik at det kan bli scenekunst for og om moderne menneske, utan at vi på noko punkt øver vald mot ånd og meining i Ibsens verk. Om vi lukkast, får kveldens framsyning vise.

Framhald frå side 29.

Det lyser opp

i den grå hverdag med pene broderier. De bringer naturens farger inn i hjemmet og blir beundret av alle.

Begynn med brodering, en kongelig hobby

RANDI MANGEN & CO.

SPESIALFORRETNING I BRODERIER

Bogstadveien 46 - Telefon 60 50 59

OSLO FYLKESLAG

i Noregs Ungdomslag
Heim for landsungdom

Lagskontor. Ynskjer du opplysningar om bygdelaga i Oslo, ring Sosialkontor for landsungdom telefon 20 38 20 og 20 38 03. Kaffistova og heimebuarane telefon 20 07 04.

Fagleg nytt

Frå alle greiner av landbruket
får De gjennom tidsskriftet

«NORSK LANDBRUK»

Gå til postkontoret i dag og bli abonnent!

Regine og snekkar Engstrand.

„GENGA

Av HENRIK

Til nynorsk ved TORM

Regi GERHAR

Dekor ARNE V

Dei som er med:

FRU HELENE ALVING

OSVALD ALVING

PASTOR MANDERS

SNEKKAR ENGSTRAND

REGINE ENGSTRAND

Kostyma er teikna av ARNE WA

til Det Norske Teatret v

20 min. pause

Hovedrollen

blant brannsikre skap . . . . .

Pris fra kr. 612,00

NGERE''

K IBSEN

MOD SKAGESTAD

D KNOOP

WALENTIN

Tordis Maurstad

Finn Kvalem

Harald Heide Steen

Bjarne Andersen

Marit Bolling

WALENTIN og laga på Systova

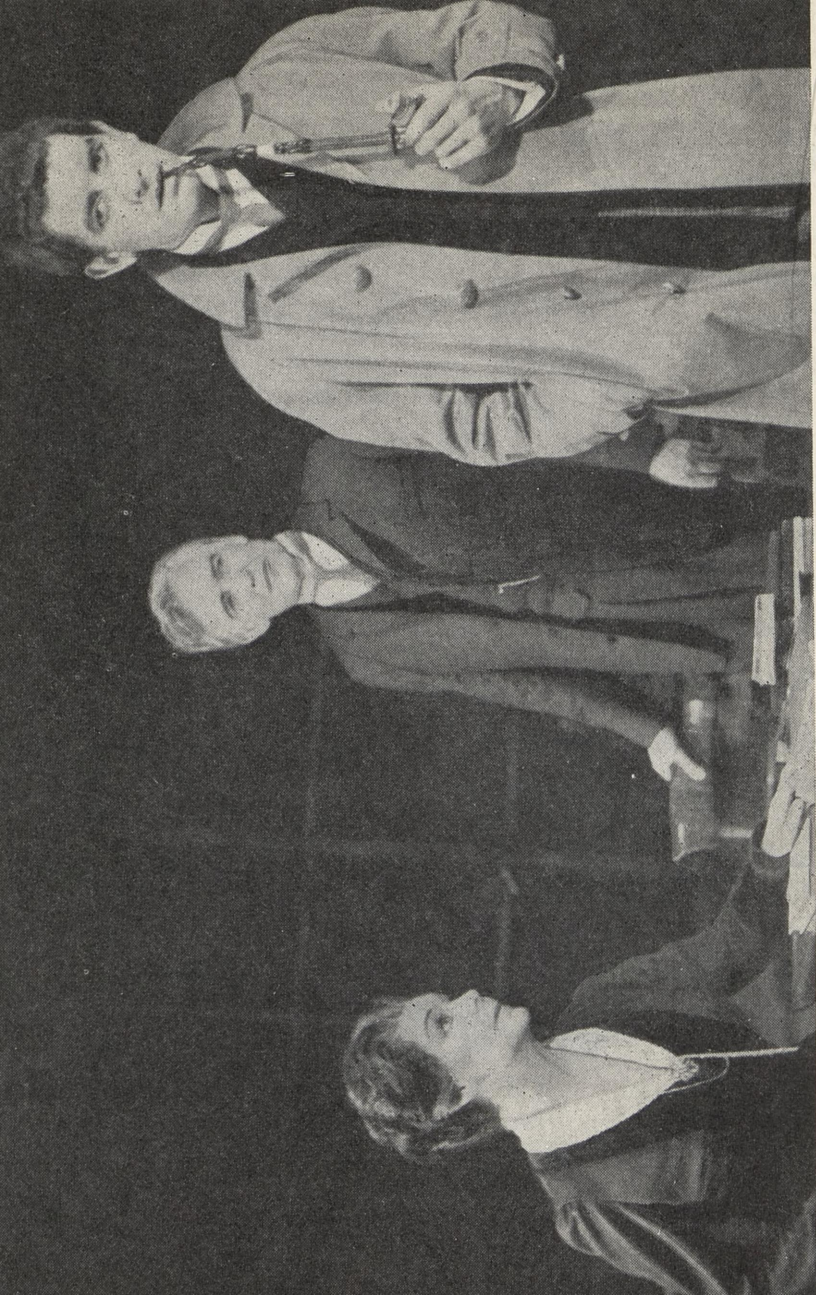
med RANDI SKAHJEM

etter 1. akt.

..... **JÖLI**

JØRGEN S. LIEN

OSLO - BERGEN - TRONDHEIM - STAVANGER

Frå v.: Fru Alving, pastor Manders og Osvald Alving — Finn Kvallem.

Framhald frå side 23.

Vi har i Noreg to offisielle, jamstelte skriftspråk. Er det krenkjande for Ibsens ettermæle å bli omsett til nynorsk, må det også vera krenkjande for hans (og alle store diktarars) ettermæle å bli omsett i det heile: Er nynorsken, der heile Ibsens norske bakgrunn kan få klinge med, mindre kvalifisert til å tolke hans verk enn t. d. svensk, italiensk eller kinesisk?

Dei som har underskrive brevet, har vel handla ut frå pietetskjenle vis à vis Ibsen, men det er ein pietet for bokstaven. Og dei ser saka ut frå eit snevert litterært, eller rettare litteraturhistorisk synspunkt. For dei som skal spela Ibsen, kjem scenens krav inn i билетet. På scenen må dialogen vera i pakt med moderne uttrykksmåte. Ingen norsk scene kan i dag spela Ibsen med orginalteksten, det kan berre danske scener, som også gjer det utan å endre ein bokstav. Alle seinare norske framføringar av Ibsen-skodespel grunnar seg på ei meir eller mindre radikal tekstrevidering og modernisering. Vi trur at ei slik (nødvendig) flikking på Ibsens tekst ved riksmålsscenene kan vera vel så farleg for einskap og grunntone i Ibsens verk som omsetjing til ei anna målform. Ved sceneframføring er dessutan dialogen ein del av det heile, men ingen protesterer når moderne instruktørar prøver å fornye eit klassisk verk ved å setja seg suverent ut over dei scene- og speltilvisingar forfattaren har gjeve ut frå sin epokes teaterform. Da vi ved siste oppføring av «Peer Gynt» let Solveig vera ung i møte med den gamle Peer Gynt, eit symbol og ikkje ei kvinne av kjøt og blod, var dette i direkte strid med Ibsens eigne ord. Eg trur likevel at det djupare sett, ut frå vår tids synsvinkel, var i samsvar med ånd og meining i «Peer Gynt». Det vart da òg fullt ut akseptert av innan- og utanlandsk kritikk.

Når det gjeld dialog er det eit faktum at klassiske drama-

Framhald side 47.

Mor og son.

Nokre klipp frå „Gengangere“-debatten

Aftenposten — Ibsen på nynorsk vekker strid påny:

Protest mot at Det Norske Teater planlegger «Gengangere»-forestilling. «Krenker eftermålet.»

Krav om forbud mot fremførelse av Ibsens «Gengangere» i nynorsk oversettelse fremmes i en uttalelse til Kirke- og undervisningsdepartementet, undertegnet av en rekke kjente menn og kvinner. I uttalelsen blir det henvist til åndsverkloven, og det blir hevdet at det er uverdige og krenkende for våre dikteres eftermæle at deres verk oversettes fra en norsk målform til en annen.

Uten hensyn til oversettelsens kvalitet mener vi at å gjøre «Gengangere» tilgjengelig for almenheten i oversettelse til en annen norsk målform enn Ibsens egen, er krenkende for Ibsens litterære eller kunstneriske anseelse eller egenart, heter det i brevet, som er undertegnet av universitetslektor dr. phil. Bjarne Berulfsen, lektor Carl Hambro, dosent, dr. phil. dr. Daniel Haakonsen, dr. phil. Brikt Jensen, professor Trygve Knudsen, lektor Torleiv Kvalvik, professor Hallvard Lie, sceneinstruktør Gerda Ring, professor Alf Sommerfelt og dr. phil. Asbjørn Aarnes.

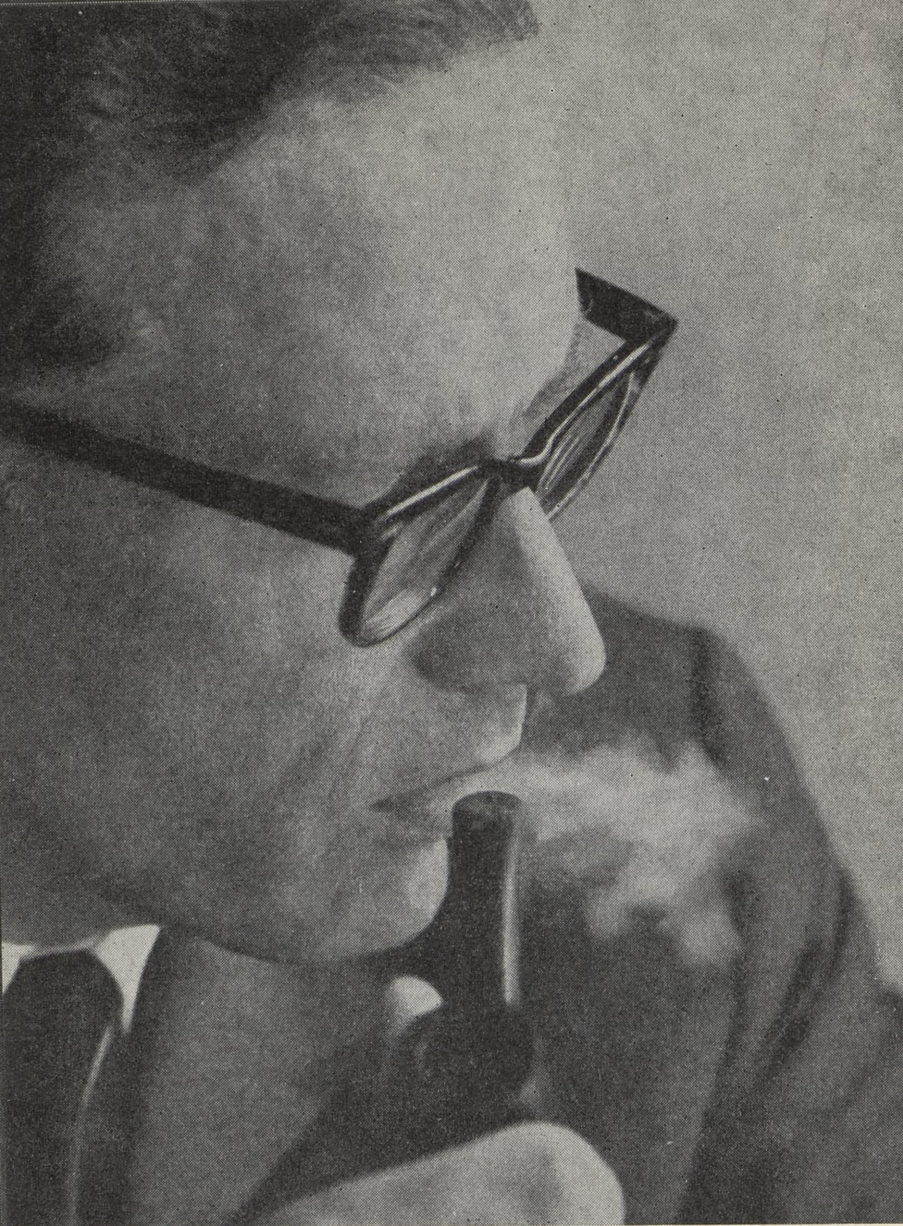
I brevet blir det fremhevet at en oversettelse alltid fører til et visst tap i stilistisk og kunstnerisk verdi, og tapet blir enda større når det gjelder en oversettelse innenfor en nasjonal kultur med to så nærliggende målformer som i Norge. Det kan aldri bli tale om full gjendiktning, men bare om endring av et visst antall gloser som ikke er tillatt i den nye skriftnorm. Den nynorske oversettelse vil klinge mot en kjent bakgrunn i originalteksten, med en uheldig virkning fordi alle litterært bevisste mennesker sitter og sammenligner original og oversettelse. Særlig ugunstig er dette i et realistisk drama med moderne replikkunst som er så intimt knyttet til sprogformen. All erfaring tilsier at dette må føre til en slik krenkelse av diktverkets egenart som omhandles i åndsverklovens paragraf 48, hevdes det i brevet, hvor det forøvrig påpekes at departementet ønsker fred i målsaken. Hvis departementet finner at det er for sent å gripe inn, vil underskriverne gjerne ha en prinsipputtalelse.

Arbeiderbladet:

Etter vår mening står protestantene på temmelig svak grunn. Vi har et levende nynorsk teater som gjennom et halvt hundreår har vist sin store livskraft. Det ville være nokså urimelig om Det Norske Teatret, med sin sentrale stilling i vårt kulturliv, skulle være den eneste teaterscenen i verden som ikke hadde lov til å spille Ibsen.

Vi er heller ikke sikre på om en oversettelse virkelig vil svekke vår store dikter. I dag er det vel neppe mange som tør påstå at «Peer

Framhald side 33.

Dekorasjon og kostyme: Arne Walentin.

Framhald frå side 31.

Gynt» tapte på å bli oversatt til nynorsk. De fleste vil heller mene at verket ble fornyet og levendegjort. Det ville være fint om Det Norske Teatret kunne fortsette denne linjen, og gjennom sin gjerning vitalisere Ibsen og hans verker.

Når en del av det norske samfunn og et dyktig teater vil oppleve Ibsen gjennom sin naturlige språkform, skal de stoppes av et statlig forbud! Vi er glad for at departementet nå har avvist dette kravet og slått fast at et forbud ikke ville være i samsvar med norsk lov.

Arbeiderbladet — «Gengangere» på nynorsk:

Men for Ibsen er det krenkjande, og det blir sagt at det ville vera krenkjande om Nationaltheatret skulle spela «Læraren» av Garborg på bokmål. Korleis det? Fekk teatret til ei god framsyning, ville vel ingen ha vondt av det. Eit anna spørsmål er om noko teater kunne gje ei fullgod framføring av til dømes «Læraren» eller «Medmenneske» på bokmål. Men dei kunne no freista, så fekk vi sjå.

I røynda er det berre ein ting som tel; om det blir godt teater. No er her visseleg dei som går og ser Ibsen-drama for skuld Ibsens «anseelse», og som ærer det som er gamalt og fint. Men dei vil få sjå at «Gengangere» korkje er gamalt eller fint. Det er hardt og nær-gåande, livs levande. Og Ibsen er ikkje støva ned av litteratar, enda mange har prøvt.

Vi kan gleda oss over at Ibsen er blitt kjend verda over, og at menneske i mange land får møta hans kunst. Gledeleg er det fordi Ibsen har noko å gje, ikkje fordi han er nordmann. Denne tåpelege sjåvinismen er det altså våre riksmålske litteratar og lingvistar som er talsmennene for.

Når nordmenn les Vesaas i dansk omsetjing, er vel det ein siger for diktaren, og ikkje ei krenking av han. Like eins når nynorskteatret vil spela Ibsen.

Forbod er konklusjon på brevet. Underskrivarane bil ha forbod mot omsetjing frå ei norsk målform til ei anna. Fylgjene av eit slikt forbod blir ikkje drøfta, og dei mange sidene ved spørsmålet blir ikkje nemnde ein gong. Dei lærde nøyer seg med krenkinga og anseelsen, og krev altså forbod, som er enkelt, greitt og effektivt.

Litt av eit brev og noko av eit krav frå kjende norske humanistar.

Anders M. Andersen.

Framhald side 34.

JOHANSEN & NIELSEN

BOKTRYKKERI

Pilestradet 45. b, Oslo

Sentralbord 60 1795

Framhald frå side 33.

Morgenbladet — Bjørnetjeneste på Det Norske:

Kort sagt: Nynorskfolk bør selv være de første til å ta affære overfor Det Norske Teatrets innledende selvmordsmanøvrer nu.

— — —

Man må konstatere at Det Norske Teatret atter en gang har falt for ukunstneriske beveggrunner til å kludre med vår største scenedikter. På bakgrunn av teatrets egen beundringsverdige sceniske innsats, tegner dette til å bli en trist affære både kunstnerisk og sproglig. Men det er jo ikke for sent å gjøre noe med det.

Skagestad har kjørt sitt teater frem i tidsdebatten og godt er det. Men ikke enhver debatt er møyen verd og ikke alle sensasjoner betaler seg. Vi skulle tro at fornuften vil hviske teatersjef Skagestad noen ord i øret i løpet av sommeren. Vi ville iallfall inntil videre unnlåte å ta for gitt at Det Norske Teatret kjører opp med Ibsens «Gengangere» i nynorsk sprogrdrakt til høsten.

E.

Christiansands Tidende:

Man vil sikkert få en nennsom oversettelse av det berømte skuespill, så langt en oversettelse kan være nennsom. Og fremførelsen vil kunne føye seg til den rekke av sceniske triumfer Det Norske Teatret har å se tilbake på, særlig fra de senere år.

Hamar Arbeiderblad:

. . . og overlevet har han, og han kommer nok til å overleve den nynorske forestillingen også, men noen ubetinget suksess bør teatersjefen ikke påregne.

Dagbladet — Drama eller «språklig kunstverk»?

Svar til professor Alf Sommerfelt fra Hans Heiberg:

For hva de (ti) gjorde var ikke bare å ta et rent akademisk standpunkt i en sak. De gikk til landets øvrighet og forlangte et forbud mot noe de måtte vite var et dypt alvorlig kunstnerisk eksperiment. Som, hvis det lykkes, kan bringe noe vesentlig nytt inn i vår forståelse av hva Ibsen har å gi vår tid. Og som — hvis det mislykkes — ikke er til skade for Ibsen, men bare for de dristige som prøver å tilegne seg Ibsen på en ny måte.

Og et slikt krav om forbud mot en kunstnerisk ærgjerrig teaterforestilling er bare forekommet en eneste gang før i Norge i vårt århundre, nemlig da Guds grønne enger ble undertrykket. Parallellen er derfor ikke noen fordreining, den er rammende, rett på sak. Motivene kan være forskjellige: I det ene tilfelle misforstått religiøs pietetsfølelse, i det annet overdrevet språklig pietetsfølelse, men sensur-ønsket er det samme.

Hvis «de ti» hadde innskrenket seg til å markere sin akademiske uvilje mot fenomenet, hadde de ikke lidd noen overlast fra stygge menner i Dagbladet. Om de enn hadde vært nogså «emosjonelle» og uttrykt sin avsky ville de vært i sin gode rett. Men når de, ubegripe-
lig nok, vil sette rettsvesenet i sving for å hindre levende åndsliv, da må de være forberedt på at parallellene melder seg med skrem-
mende perspektiver slik at folk som ikke liker den slags sensur setter seg til motverge og utbryter med Wessels hundemorder: Bestet falt meg an med skarpe tenner!

Seinere i sin redegjørelse sier professor Sommerfelt at han, da han undertegnet henvendelsen, ikke nærret noen illusjon om at den ville bli fulgt. Det må da være lov å spørre ham direkte: Hadde han noe ønske om at den skulle bli fulgt? Og var han klar over hvilke konsekvenser det ville få for alt åndsliv her i landet om så ubesindige hendelser fra framtrede personligheter ble tatt alvorlig?

Det er dette synet på Ibsens samtidsdramaer som først og fremst språklige kunstverker, hvis språkføring er ukrenkelig, jeg så energisk jeg kan vil protestere mot. Ved å kanonisere ham har vi oppnådd at Ibsen-forestillingene i Norge år for år blir kjedeligere, fjernere. Legg merke til den direkte ringeakt f. eks. kritikere fra våre naboland gir uttrykk for når de leilighetsvis kommer til norske Ibsen-premierer. Overalt ellers i verden prøver teaterfolk med hell å fornye Ibsen, gjøre ham så nærværende som mulig. Hos oss gjør vi det motsatte.

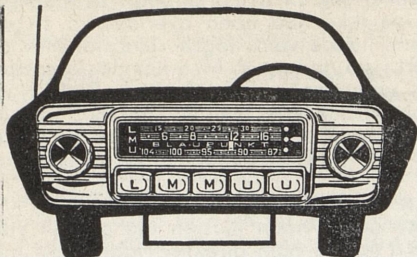
Vi glemmer at Ibsens gigantiske anseelse rundt i verden (og den er større i dag enn for en menneskealder siden) ikke beror på at han skrev språklige eller stilistiske kunstverk, men på at han er forkynner, refser, profet, vekker. I sine samtidsdramaer viderefører og fullkom-
mengjør han den klassiske tragedieformen. Han bygger en sentral all-
mennmenneskelig konflikt som ved en plutselig avsløring kaster per-
spektiver langt bakover i personenes fortid og dypt inn i irrgangene i deres sinn, og avsløringene har uavvendelige skjebnesvangre konse-
kvenser for dem. Han viser tilskuerne noe som angår dem personlig, hvor de enn er på jordkloden, og på en slik måte at de medopp-
lever det.

Dagbladet — Oss gjengangere imellom:

Jeg er altså avgjort motstander av at Ibsen, og for så vidt enhver skjønnlitterær forfatter, blir oversatt til den av våre målformer vedkommende kunstner selv ikke har funnet å kunne velge. Jeg anser meg i denne sak slett ikke som den «menigsberettigede del av nasjonen», men jeg har min mening, og den ber jeg ikke om unnskyldning for å hevde.

Bjarne Berulfsen.

Framhald side 37.

*Kjøp Deres nye
bilradio hos oss*

**Hurtig montering.
Avtal tid, ring**

68 49 18

Mange typer – også kombinerte reise- og bilradioer
Bilradioreparasjoner
utføres

BLAUPUNKT

JARLEN RADIO & TV AS

Åkebergveien 56 - OSLO - Telefon 68 49 18

SOM SIKKERHET — SIKKER SERVICE

Ingen heim utan hage

Målet for Det Norske Hageselskap er hage ved alle heimar som har jord til det, og ingen heim utan grønsaker, bær, frukt og blomar på kvardagsbordet. Bli medlem i selskapet! Det kostar 15 kroner for året i medlemspengar. Alle medlemmer får tilsendt tidskriftet «Norsk Hagetidend» og småskriftet «Minne- liste for hagedyrkere».

DET NORSKE HAGESELSKAP

MOTZFELDTSGT. 1, OSLO — TELEFON 67 33 86

Framhald frå side 35.

Dagbladet — Ibsens anseelse og egenart:

. . . det nye er det at det her tas helt andre kampmidler i bruk enn vanlig. De ti har nemlig henstilt til Kirkedepartementet å bruke den nye åndsverkloven og med denne loven i hånd nedlegge forbud mot en teaterforestilling, som de ti riktignok ikke kjenner, men som de antar kan komme til å være «krenkende» for Henrik Ibsens egenart og anseelse.

— — —
Hvis de ti høyst alvorlig hadde ventet at det skulle reise seg en folkestorm i sakens anledning, må de nå være sørgelig skuffet. Selv den delen av pressen som pleier være mest nidkjær til riksmålets forsvær har forholdt seg helt refererende.

Unntatt Morgenbladet — naturligvis — hvis absolutt ærlige kultur-redaktør straks føk til blekkhuset, og plasket i. Og — naturligvis — fusket han elementært i sin argumentasjon ved å sammenlikne Det Norske Teatrets framføring av «Gengangere» med overmaling av et maleri.

Det er jo nemlig nettopp ikke det det dreier seg om. Ibsen står ganske uforandret i bokhyllene når denne forestillingen er spilt. Ikke et komma i grunnteksten er ødelagt . . .

Hele den løse usammenhengende argumentasjonen dufter av godt gammelt språksnobberi.

— — —
I virkeligheten er det på høy tid at vi her i landet går i gang med slike eksperimenter som det Det Norske Teatret nå forsøker med «Gengangere». Vår andektige beundring for ham er nemlig så stor at vi holder på å kvele ham i pietet.

Hans Heiberg.

Frisprog — Avstøva spøknader:

Departementet motsatte seg at det til norske aviser ble distribuert en gyselig tegneserie bygget over Peer Gynt. Men vi gjør oss ingen illusjoner om at det samme departement vil vise trang til å beskytte Ibsens sprog mot malplasert nasjonal tiltakslust fra nynorskfolk.

Og hermed har vi heist det stormvarsel Skagestad håper på.

Dagbladet:

Vi gleder oss over at han (Ibsen) stadig har noe å gi søkende og tenkende mennesker verden over.

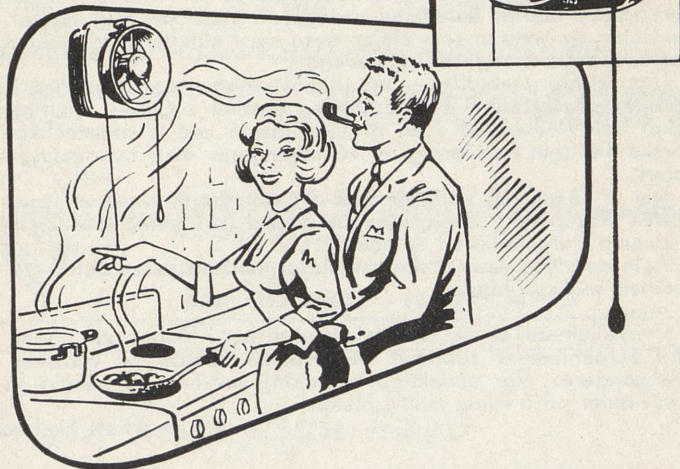
Annerledes når Det Norske Teatret vil spille Ibsen. Da møter vi en liten flokk gjengangere som kjenner seg krenket dypt inne i sin språkpolitiske sjel.

Likevel spretter de opp, gjengangerne fra de gamle problemstillinger, de som påstår at en nynorsk språkdrakt er så helt umulig for Ibsen-

Framhald side 39.

XPELAIR *viften*

FRA **WOODS**

*DEN SUVERENE VIFTE
for kjøkken, kontorer og oppholdsrom*

Monteres i vindu eller vegg

ENEIMPORTØR:

WOODS OF COLCHESTER SCANDINAVIA A/S

Sandakerveien 50b - Oslo

Framhald frå side 37.

stykke og nytter som grunn at Ibsens språk er n æ r m e r e nynorsken enn de fremmede språk han til stadighet spilles på rundt i verden. En underlig logikk!

. . . Norsk scenekunst vil bli rikere og allsidigere, mens språkpolitikkens gjengangere leter etter nye ting til protestaksjoner. Det er alltid noen som stamper mot utviklingen.

Morgenbladet — Å oversette Gengangere betyr å bytte gloser:

(Intervju med Bjarne Berulvsen.)

— Har det vært noen usaklige reaksjoner?

— Jeg synes at enkelte har ønsket å antyde at vi vil nynorsken til livs, men det er jo slett ikke tilfelle.

Dagbladet:

Det Norske Teatret benytter vår språksituasjon slik den nå en gang er, vi kan gjerne også si: «utnytter» den til å skape spenst og spenning i vårt kulturliv. Ære være teatret for det. Så blir vår «svakhet» — to språk — en kulturell styrke.

Martin Nag.

Morgenavisen:

Det er en selsom ærgjerrighet han (Skagestad) og hans teater oppviser når det gjelder å servere norske diktere på landsmål, ganske uansett om disse diktere selv betjente seg av denne målform.

— — —

Å oversette et skuespill fra norsk til norsk er søkt og sykt. Ironisk nok: Bare Henrik Ibsens landsmenn kunne få seg til å prestere noe slikt. Sverre Mitsem.

Farmand — Balsamert «Gengangere»:

Nynorsken er død. Den har vist seg gold qua kulturskaper, og upåaktet — og derfor uegnet — qua kommunikasjonsmiddel.

«Dagbladet» betrakter landsmål-oversettelsen av Ibsen som feiende frisk og radikal kulturvirksomhet. Vårt syn er at disse landsmåls-oversettelsene betegner et forsøk på sproglig balsamering, sikkert noe enestående i verdenshistorien.

Dagbladet — Hans Heibergs anseelse og egenart:

Hans Heiberg **vet** at det er grov svindel å bruke uttrykket politiforbud i denne forbindelse.

Carl Hambro.

Framhald side 41.

LIVS- OG PENSJONSTRYGDING

ANDVAKE

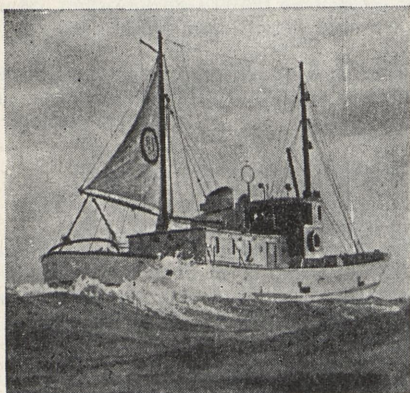
MØLLERGT. 16 - OSLO

Chr. F. Ottersen

BILRADIATORFABRIKK

Landets største og eldste

Grønlandsleret 25 - inng. Platougt. - Tlf. 68 03 00 - Oslo

REDNINGSSKØYTENE
reddet i 1963 45 mennesker
fra drukningsdøden, og var
til hjelp for 3799 mennesker.

Send ditt
bidrag
til

Norsk Selskab til Skibbrudnes Redning

Wesselsgt. 8 Oslo - Postgiro 500 026 Bankgiro 900 026/51

Framhald frå side 39.

Dagbladet — Hva er et forbud?

Svar til Carl Hambro fra Hans Heiberg:

Han er dypt såret fordi jeg har kalt de ti protestantene for «de sindigste og mest akademiske koryfeene riksmålsleiren overhodet har». Det var faktisk ikke nedsettende ment fra min side. At de ti er akademiske lar seg vel neppe bestride, selv den eneste som opptrer uten tittel, Gerda Ring, er jo medlem av riksmålsbevegelsens «Akademi». At de er sindige kan jeg gjerne tilbakekalle. Når det gjelder spørsmålet om de er koryfeer kan vi kanskje møtes på halvveien. Og hvir Carl Hambro finner det krenkende å bli plassert i «riksmålsleiren», gjør jeg med glede avbikt, selv om den aksjonen han står i spissen for nok av almenheten er blitt oppfattet som en drastisk ultra-ultra riksmålsaksjon.

Har Hambro overhodet hatt noen forestilling om hva som ville skje hvis Departementet hadde vært forrykt nok til å følge oppfordringen fra de ti usindige? Høyst sannsynlig ville Det Norske Teatret nektet å bøye seg. Og hva så? Jo da ville hele rettsapparatet tre i funksjon, med statsadvokater og politi og fengsel inntil tre måneder. Det står utrykkelig i åndsverkslovens paragraf 54.

Så det kan nok kalles et politiforbud.

Til slutt: Hambro føler seg såret over at jeg antydnet at den store rabies må ha tatt ham. Han burde heller være smigret. I mine øyne er hundegalskap den eneste plausible forklaring på at en overmåte fornuftig mann som Carl Hambro kan gjøre noe så ekstremt ufornuftig som å rope på forbud mot Ibsen på nynorsk.

Aftenposten:

. . . Det Norske Teatret idag har en sjef som viser ringeakt for noe som presumptivt er endel av hans egen kultur, og det er kanskje like beklagelig som å vise ringeakt for andres.

At hr. Skagestad har vært «lojal» mot Henrik Ibsen, må man gå ut fra er alvorlig ment og tenkt. Men for en utenforstående (antagelig alle riksmålsinteresserte i dette land) må denne påstand fortone seg slik at man uvilkårlig klyper seg selv i armen — hørte man riktig? Ett er iallfall sikkert: Tormod Skagestad har kastet en brannfakkell inn i det skrøpelige, lett antannelige byggverk som i det siste har begynt å vise sine konturer i vårt sproglige og kulturelle kaos.

Hvis publikum nu strømmer til for å se om det går an å forbedre Henrik Ibsen, vil det neppe i noe tilfelle bli en seier for teatrets gode feer, men heller en gevinst for Mammon.

Vilh. Hall.

Aftenposten — «Gengangere» kan spilles på nynorsk:

Under henvisning til de bestemmelser og synspunkter som er anført, er Det sakkynndige råd av den oppfatning at para. 48 i åndsverk-

Framhald side 43.

*Den kresne kvinne finner alltid
vei til*

Pikan

Damekonfeksjon

Brogt. 3 b. Tlf. 41 23 28

NASJONAL-KAFEÉN

Keysersgt. 1. Telefon 33 21 49

IOGT's populære kafé i Oslo

**God mat — Rimelige priser — Selskaper mottas —
Lokaler utleies**

Framhald frå side 41.

loven ikke gir Kirke- og undervisningsdepartementet hjemmel til å utferdige et generelt forbud mot å fremføre Henrik Ibsens «Gengangere» i nynorsk «oversettelse».

Det sakkyndige råd hevder altså at loven ikke hjemler adgang til å nedlegge det forbud mot oppførelse av «Gengangere» på nynorsk som klagerne har bedt om. Under disse forhold har rådet ikke tatt standpunkt til noen av de anførsler som er gjort gjeldende i klagen.

Departementet er enig i den lovtolkning rådet har gitt, men ønsker for sitt vedkommende å tilføye at etter departementets oppfatning vil en kvalitativt tilfredsstillende oversettelse av Ibsens «Gengangere» ikke under noen omstendighet krenke legitime kulturinteresser.

Dag og Tid:

Det skulle vera uturvande, men nå har Kyrkje- og Undervisningsdepartementet i alle fall slått det fast ein gong for alle: Åndsverkslova gir ikkje heimel for å nekte Det Norske Teatret å framføre Ibsens «Gengangere» på nynorsk. Dette teatret som dei siste åra har vore det førande i Noreg, ville i så fall vere det einaste som ikkje kunne oppføre skodespel av vår største dramatikar. Ein så meiningslaus og paradoksal situasjon kunne vi måtte oppleve dersom tre professorar (Alf Sommerfelt, Trygve Knudsen og Hallvard Lie) hadde fått viljen sin. Personane som står Ibsen og diktinga hans langt nærare, m. a. slektningane hans, har denne gongen ingen ting hatt å innvende. Men dei tre professorar kjenner seg likevel kalla til å protestere.

Så mykje heider og glans har Det Norske Teatret med åra kasta over Ibsens namn at om noko teater skulle vere verdig til å framføre stykka hans, så måtte det da vera dette. For den siste «Peer Gynt»-framsyninga vanka det jamvel internasjonal påskjøning.

Dag og Tid:

Skulle naturen svikte oss til hausten — vi tenkjer på ein frisk, norsk hauststorm — kan vi alt nå rekne med at Det Norske Teatret vil steppe inn i naturen sin rolle. For tredje gong har Det Norske Teatret kasta seg over Henrik Ibsen. Tidlegare har vi fått oppleve «Peer Gynt» og «Kongsemnerne» på nynorsk — nå står «Gengangere» for tur.

NÅ — Ukens kaktus:

Det forlyder under domsbasuners klang at Det Norske Teatret skal sette opp Ibsens Gengangere, i oversettelse av teatersjefen personlig.

Nå har vi den tro at salig Ibsen er sterk nok til å overleve dette uten varig men ved å måtte snu seg om igjen i sin grav. Han kunne også fått en verre målmann enn Skagestad til å fikle med konseptene.

Men Skagestad kan neppe ha gått til dette skritt for å vise nordmenn den ekte og riktige Ibsen. Stort sett har vel alle interesserte nord-

Framhald side 45.

Alt i finere
metall

R. A. NIELSEN

Finmekanikk

Skogveien 17
Telefon 443214

A. Hillestad
rensing kjemisk renseri & farger

Rensing – Farging
Skjorteservice

*Butikker over hele
byen*

Vakkere ben i
ULTRALYD *nylons*

daniela

DEN MODERNE STRØMPEN
MED SÆRPREG

Inger-Lise Haug :

NÆRMESTE
FORHANDLERE
OPPGIS VED
IMPORTØRER

Vold-Johansen & Goplen
AKERSGT 59, OSLO 1 — TLF. 33 20 08

Framhald frå side 43.

menn forstått ham, slik nordmannen Ibsen selv skrev sitt stykke, og de har hatt rik anledning til det.

Hvorfor gjør Skagestad da dette? Vi kan bare gjette, det eneste vi mener å vite er at dette burde han ikke ha gjort.

Vi gjetter at han, som den dyktige teatersjef han er, ønsker blest om seg og sitt teater, en innstilling man generelt må respektere.

Men hva koster dette freidige og nokså krampaktige påfunn?

Skagestad skjønner så godt at han utfordrer hele riksmålsleiren til fy-rop. Skjønner han også at han har gitt sine sprog-kampfeller et drabelig spark bak? Skjønner han at den milde vind som man har håpet skulle blidgjøre sprogtemperaturen etter de siste hendelser nå lett kan skremmes bort av de nye stormvarsler?

Han må skjønne alt dette, og allikevel!

Kaktus er avsendt!

Aktuell:

En flokk fortreffelige menn har, formodentlig i mangel på andre ting å kjempe for, stått fram og i bekymrede ordelag bedt Kirke- og undervisningsdepartementet sørge for at Det Norske Teatret får forbud mot å spille Henrik Ibsens «Gengangere».

Det har departementet sagt nei til, og annet kunne det jo ikke godt si.

Teatret — som alle vet er et nynorsk teater — er nå i ferd med prøvene på Henrik Ibsens drama i Tormod Skagestads nynorske oversettelse, og skal ha premiere til høsten.

Uten innslag av komikk var ikke den grav-alvorlige henvendelsen til departementet. Med åndsverk-loven flagrende fra mastetoppen krevde de fortreffelige menn at den nynorske scenen som den eneste i verden ikke skal ha adgang til å spille den norske dramatiker Henrik Ibsen.

Så spør om ikke åndsverkloven kan brukes til mangt!

Framhald frå side 19.

menneska handlar medan dei strider med dei sterkaste gjengangarane, gjengangarane i dei sjølve. Gjengangarane av dei sjølve.

I ei tid som blir sterkare og sterkare merkt av det **kollektive** mønstret, aukar trongen til diktarar med Ibsen særmerke. Dei som diktar om kva det vil seia å vera seg sjølv, og — lik han — meiner at dei største brotsverk gjer menneske **mot seg sjølve**. Det er den positive sida av biletet at Ibsen ikkje berre set krav til oss, han trur på mennesket. På den einskilde. «Eget hjerte, — det er kloden . . .»

Gerhard Knoop.

LIVSTRYGDIS — PENSJONSTRYGDIS

GJENSIDIGE

Eldste livstrygdelaget i Noreg

Hovudkontor: Karl Johans gt. 16, Oslo. Telefon 42 18 30

Likar De å følgje med?

Få
syn for segn
les

Det største allmenne tidsskriftet i landet

OPPLAG I DAG: 13 000 — STADIG I FRAMGANG

10 hefte i året på til saman om lag 560 sider. Årspengar kr. 24,00, for studentar og skoleelevar kr. 18,00 ved direkte tinging i forlaget. Tidsskriftet kan tingast for skoleåret eller kalenderåret. 10 års tinging kr. 200,00.

Kristian Augusts gate 14 — Oslo 1.

det norske samlaget

Postgiro 87 02 — bankgiro 75/659.

HENRIK BØHM'S

Paraply- og regntøyforretning

er flyttet til

Torggt. 23. Tlf. 42 16 87

(vis à vis Ferdinand Larsen A/S).

Gamle og nye kunder ønskes velkommen

Framhald frå side 7.

gjev rom for, ja som krev moderne scenisk uttrykksform. Derfor spelar vi i haust «Keisar Jones» av O'Neill, «Kongen døyr» av Ionesco og «Aj, aj, for ein artig krig» av Theatre Workshop. Men vi har også valt nettopp dette repertoaret fordi det tar opp tema som i dag står i brennpunktet: Rasekampen mellom svart og kvit, slik han konsentrert kjem til uttrykk i O'Neills førti år gamle skodespel, krigens vanvit og meiningsløyse, slik Theatre Workshop skildrar det på ein ny, vittig og autentisk måte.

Vi vonar det blir eit repertoar som skal engasjere, og vi ynskjer vårt publikum vel møtt i Det Norske Teatret.

T. Skagestad.

Framhald frå side 29.

verk på alle språk ofte får den vanskjebne at det som opprinneleg var levande bilete og uttrykk, blir slite ned til klisjear. Tyskarane seier at dei vanskeleg kan spela «Wilhelm Tell» for di det i publikums medvit er blitt ei samling slagord. Det same gjeld i ein viss mon «Peer Gynt». Dei fleste vil meine at Henrik Rytters omsetjing fekk fram den opprinnelege og spontane glansen i Ibsens verk. I særleg grad har nettopp Ibsens og Bjørnsons og andre eldre norske forfatarars verk vore underlagt denne slitasten og tilstøvinga, fordi norsk språkutvikling tildels har gjort ordvalet gammaldags og unorsk.

Berre kveldens framsyning kan gje svar på om «Gengangere» i nynorsk versjon er krenkjande for Ibsen eller ikkje. Vi trur at våre framsyningar av Ibsen, når vi lykkast, representerer ein streng meir i vår Ibsens-tradisjon. Om vi mislykkast, vil omsetjing og framføring vera gløymd og borte straks. I alle tilfelle står Ibsens verk i orginal heilt og ubrigda i norske bokhyller.

Tormod Skagestad.

NATIONALTHEATRET

HOVEDSCENEN

«EFTER SYNDEFALLET»

Av Arthur Miller
med bl. a. Wenche Foss,
Arne Lie
Regi: Knut Hergel

«BARBENT I PARKEN»

Av Neil Simon

«HVEM ER REDD FOR
VIRGINIA WOOLFE?»

Av Edward Albee

I forbindelse med Shake-
speare-feiringen:

Gjestespill fra Bristol Old Vic
med

«LOVE'S LABOUR'S LOST»

og

«HENRY V»

gjestespill fra Den Nationale
Scene, Bergen, med

«HAMLET»

før Nationaltheatrets egen
forestilling

«ROMEO OG JULIE»

AMFISCEENEN

«ALLE LURER ALLE»

Farse av Dario Fo

«DEN AMERIKANSKE
DRØMMEN

Komedie av Edward Albee

Regi: Arne Thomas Olsen

Dekor: Gunnar Alme

Kostymer: Lita Prah

OSLO NYE TEATER

«HELLIGTREKONGERS-
AFTEN»

Av William Shakespeare
Regi: Barthold Halle

«PHOTO FINISH»

Komedie av Peter Ustinov
Regi: Jon Lennart Mjøl
I hovedrollen Claes Gill
Premiere i begynnelsen av
september

«INGEN BLOMSTER TAKK»

Lystspill av Norman Barasch
og Carroll Moore
Regi: Jens Gundersen
Premiere medio september

DEN NORSKE OPERA

«AIDA»

Opera av Giuseppe Verdi
Regi: Einar Beyron
Dirigent: Arvid Fladmoe
7. september—24. oktober

«RIGOLETTO»

Opera av Giuseppe Verdi
Regi: Bengt Peterson
Dirigent: Zdenko Peharda
10.—19. september

«BARBEREN I SEVILLA»

Opera av Gioacchino Rossini
Regi: Einar Beyron
Dirigent: Arvid Fladmoe
22.—29. september

«MADAME BUTTERFLY»

Opera av Giacomo Puccini
Regi: Einar Beyron
Dirigent: Zdenko Peharda
3.—14. oktober

S. BRUUN

Nils Juelsgt. 27

Telefon 44 03 84

*Lamper — Skjermer — TŮ
Elektriske apparater m. m.*

Alle tiders utvalg av vakre gaver til alle anledninger

Savolainen & Co

STORGATEN 4 - OSLO

Thoralf Vik

Bygg- og tømmermester

Kontor: Armauer Hansensgt. 14 b, tlf. 60 47 18.

Byggeplass: Hosle i Bærum, tlf. 53 47 62.

*Vesker - lærvarer - piper - røkesaker - suvenirer
og presanger for hele familien*

„STAR“

Karl Johans gate 4, ved Jernbanetorget

Bruk spesialisten

med over 15 års erfaring i sandblåsing av møbler,
glass og metaller.

TRYGVE ORFJELL

Normannsgt. 31. Tlf. 68 45 70.

KEISAR JONES

av Eugen O'Neill blir neste framsyning på Det Norske Teatret, med premiere medio september. I hovudrolla som keisar Jones gjestar den store amerikanske negerskode-spelaren Earle **Hyman**. Earle Hyman fortel at den første teaterframsyning han såg, var «Gengangere» av Henrik Ibsen. Skodespelet gjorde eit slikt inntrykk på han at han vart Ibsen-entusiast, og interessa for Ibsen dreiv han til å lære norsk. I fjor vår gjesta han Den Nationale Scene i Bergen, der han spela «Othello» på ein slik måte at det gjekk gjetord om det.

I «Keisar Jones»-framsyninga arbeider også to andre kjende utanlandske teaterfolk. Dei viktige pantomime-scenene i stykket blir koreografert av Henryk **Tomaszewski**, skaparen og leiaren av det verdskjende Wroclow Pantomimeteater som har turnert Europa på kryss og tvers, og som til vinteren skal på stor Europa-turne. Tomaszewski held samstundes fram med sitt arbeid frå i vår som lærar i pantomime på Det Norske Teatret.

.. Sørafrikanaren Ricci **Septimus** dansar i framsyninga den innfødde medisinmannen. Septimus held til i København der han underviser i jazzballett og har stor suksess med danseprogram som han koreograferer for TV. Septimus spela ei av hovudrollene i den engelske framsyninga av West Side Story, som gjesta Oslo for nokre år sidan.

«Keisar Jones» er omsett til norsk av Ivar Eskeland, Finn Ludt skriv musikken på grunnlag av primitiv negermusikk, Walentin har dekor og kostyme, Tormod Skagestad regien.

Billettar får De òg kjøpt i Narvesens Kiosker.

Alltjenest Rengjøringsbyrå

TELEFON 412031

UTFØRER ALT I VASK OG VINDUSPUSS

Rydding av loft og kjeller – Faste oppdrag mottas

Eugenie Støttums Blomsterforretning

Karl Johans gate 8 – Telefon 42 24 22

Medlem av Norsk Blomstertelegraf

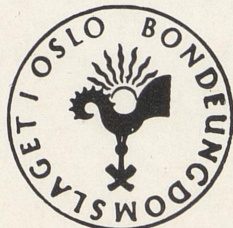
Alt i Dekorasjoner, Buketter og Kranser

Norges Kjøtt- og Fleskesentral

OPPRETTET 1931

Landsomfattende produsent-organisasjon for omsetning av slakt,
livdyr, ull, huder og skinn

17 tilsluttede slakteri-organisasjoner med 108000 medlemmer

Hotell Bondeheimen

Rosenkrantzgt. 8

Kaffistovene

Rosenkrantzgt. 8 – Stortorget 8

Kr. Augustsgt. 14 – Storgt. 28

OSLO

